

▶ **DOPRAVNÍ PODNIK
HL. MĚSTA PRAHY**

**MODERNÍ STRATEGIE ICT:
EFEKTIVITA A
OPTIMALIZACE NÁKLADŮ
PODLE ISO STANDARDŮ**

DOPRAVNÍ PODNIK HL. MĚSTA PRAHY

„Zavedení procesů v oblasti správy software dle ISO/IESIEC 19770-1 nám přineslo optimalizaci využívání multilicenčních programů a úsporu nákladů na pořízení nových verzí při prodloužení smlouvy Microsoft Enterprise Agreement.“

Václav Svatoš, vedoucí oddělení IT, Dopravní podnik hl. m. Prahy

Dopravní podnik hlavního města Prahy patří mezi nejvýznamnější provozovatele městské hromadné dopravy na území České republiky. V Praze a přilehlém regionu přepravuje cestující téměř dvěma tisíci vozidly metra, tramvají a autobusů.

Požadovaným výsledkem softwarového auditu byl kompletní přehled nakoupených licencí, ověření jejich reálného využívání a následná optimalizace jejich rozmístění.

V prosinci 2012 byl pověřen řízením IT oddělení **nový CIO**. Do funkce vstupoval s jasně stanoveným úkolem - připravit plán, jak hlavnímu městu v Dopravním podniku snížit náklady na provoz ICT a zefektivnit jeho řízení. Na předložení koncepce byla stanovena **lhůta šesti měsíců**.

PROJEKT SAM POSKYTL MAPU ICT TECHNOLOGIÍ

Prvním úkolem CIO bylo co nejrychleji získat přesné informace o provozu ICT oddělení a spravovaném majetku. V první řadě šlo o přehled hmotného ICT majetku, softwarových aktiv a odebíraných servisních službách. Zároveň bylo třeba získat co nejpresnější informace o stavu procesů, politik a směrnic pro řízení ICT.

V oblasti řízení softwarových aktiv se vedení organizace rozhodlo postupovat v souladu s mezinárodními standardy (norma ISO/IEC 19770-1).

Dopravní podnik vybral pro projekt společnost DNS, která garantovala naplnění všech definovaných cílů projektu.

AUDIT SOFTWAREVÝCH LICENCÍ I PROCESŮ

Požadovaným výsledkem softwarového auditu bylo zjištění počtu licencí softwaru, které organizace v každodenním provozu reálně využívá. U ostatních licencí bylo třeba rozhodnout, zda zapadají do rozvojového plánu, nebo budou vyřazeny.

Fáze 1: prověření legality

Auditor porovnal informace o instalovaném programovém vybavení na jednotlivých počítačích a serverech s účetní a majetkovou evidencí organizace. Proběhla kontrola kompletnosti dokladů o nabytí

Audit doporučil Dopravnímu podniku rozšířit stávající systém o multilicenční smlouvu Microsoft Select Plus.

DOPRAVNÍ PODNIK HL. MĚSTA PRAHY

softwarových licencí. Pro ověření licenčního souladu byla využita interní databáze společnosti Microsoft.

Audit potvrdil legálnost používaných licencí. Během kontroly byla zjištěna expirace multilicenční smlouvy Microsoft Enterprise Agreement.

Fáze 2: zmapování infrastruktury

Pro rozhodnutí, zda/jak prodloužit expirovanou licenční smlouvu, bylo nezbytné provést audit infrastruktury. Auditor doporučil využití softwaru Microsoft System Center, který poskytne přehled o všech aplikacích, instalovaných z jednotlivých počítačových stanic a serverů. Nadstavbová aplikace zajišťuje tvorbu evidence softwarových licencí, evidence nabývacích dokladů a přehledů o rozmístění licencí v rámci IT infrastruktury.

PRVNÍ ZMĚNY V LICENCOVÁNÍ: DVĚ SMLOUVY NAMÍSTO JEDNÉ

Audity licencí a infrastruktury potvrdily, že pro organizaci je vhodné prodloužit stávající multilicenční smlouvu **Microsoft Enterprise Agreement** o další dva roky. Zároveň je ale nutné provést úpravy v licencování některých produktů. Pro nákup specializovaných produktů auditor doporučil rozšířit multilicenční smlouvy o Microsoft Select Plus.

Zásadní změnou prošlo licencování produktu Microsoft SQL server (nová licence je kalkulována podle počtu jader procesoru). Pro přesnou analýzu reálného rozmístění a přesného počtu jader na procesorech u jednotlivých serverů byl nasazen produkt Microsoft Assessment and Planning (MAP) Toolkit.

Další změnou, nutnou pro prodloužení stávající smlouvy Microsoft Enterprise Agreement, byl přechod na nové verze produktu Windows Server (zánik a ukončení podpory původních verzí).

Fáze 3: audit procesů přesunul kompetence dovnitř

Výsledkem auditu procesů správy softwarového majetku dle normy ISO/IEC 19770-1 bylo zjištění, že organizace má zavedena pouze základní pravidla správy softwarových licencí. Většina situací běžně upravovaných interními směrnici je řešena tzv. „zvykovým právem“.

Externí správce softwarového majetku prováděl v Dopravním podniku pouze standardní podporu uživatelů a nepodílel se na kontinuálním

Vedení DPP se na základě finanční analýzy rozhodlo pro přesun kompetencí externího dodavatele do činností interního IT oddělení.

DOPRAVNÍ PODNIK HL. MĚSTA PRAHY

zajištění plynulého provozu a správě IT oddělení. Nemohl tedy predikovat ani snižovat rizika související se softwarovými aktivy.

Po finanční analýze nákladů vedení Dopravního podniku rozhodlo pro přesun kompetencí externího dodavatele do interního ICT oddělení. Krátkodobě to bude znamenat zvýšení provozních nákladů, z dlouhodobého hlediska ale vplynuly nemalé úspory.

Fáze 4: směrnice a metodiky

Organizace zpracovala interní metodiky a směrnice, upravující průběžné řízení softwarových aktiv. Auditor doporučil maximálně vytěžovat výhody, vyplývající z uzavřených multilicenčních smluv. Přijatá opatření zabrání budoucímu přelicencování i případným neefektivním investicím do servisní podpory.

V neposlední řadě vydal auditor doporučení i pro oblast bezpečnosti (vést evidenci záznamů o realizovaných procesech a zvýšit míru práv a povinností jednotlivých rolí uživatelů).

KRÁTKODOBÝ I DLOUHODOBÝ EFEKT

Audit softwaru a procesů byl v Dopravním podniku ukončen v listopadu 2013. Výsledky ukázaly, že Dopravní podnik je připraven zahájit proces zlepšování řízení softwarových aktiv v souladu s ISO/IEC 19770-1. Norma nadále poslouží jako systematický průvodce v projektu SAM.

Nastavené procesy umožní maximálně automatizovaně udržet počty a rozmístění licencí v maximálně ekonomickém modelu bez současného omezení softwarového vybavení zaměstnanců.